

Kronik

Kulturkalender

Kulturkalenderen, der udkommer som del af Diamanten, giver et samlet overblik over sæsonens udstillinger, koncerter, foredrag og arrangementer. Det samme gør den elektroniske kulturkalender, som findes via adressen <www.kb.dk>

Bøger og bibliotek

Bogforum 2013

Bogforum fandt igen i år sted i Bella-Centret i Ørestaden, hvor arrangementet rykkede ud sidste år efter at være vokset ud af rammerne i det gamle Forum på Frederiksberg.

Det Kongelige Bibliotek delte i weekenden 8.-10. november igen stand med Museum Tusulanums Forlag og Syddansk Universitetsforlag og afholdt foredrag i anledning af de seneste udgivelser (se også afsnittet *Publikationer* længere fremme). Bibliotekets udgivelser var til salg med gode messerabatter.

Bogseminar 2013

Det årlige boghistoriske seminar fandt sted fredag den 1. november og havde følgende program, der var centreret omkring den digitale udgave af *Moths Ordbog* (se også artiklen herom forrest i bladet):

Ministerens ordbog. Mathias Moth og hans ordbogsmanuskript

- Introduktion til ordbogen og dens kilder. *Svend Eegholm-Pedersen*, fhv. ordbogsredaktør, cand.mag., Det Danske Sprog- og Litteraturselskab
- Virkningshistorie og udgivelsesplaner. *Marita Akhøj Nielsen*, ordbogsredak-

Ved en reception den 12. september fejrede vi STEEN BILLE LARSENS 40 års jubilæum og brugte samtidig anledningen til at sige farvel, da Steen Bille Larsen med udgangen af oktober fratrådte som leder af Nationalbiblioteket. Han afløses af PERNILLE DROST, jfr. sidste nummer af Magasin.

tør, dr.phil., Det Danske Sprog- og Litteraturselskab

- Den lærdomshistoriske kontekst. *Jens Bjerring-Hansen*, postdoc, ph.d., Det Danske Sprog- og Litteraturselskab

Øvrige bidrag

- Karl Larsens forfatterskab – fra digter til debattør. *Jesper Düring Jørgensen*, forskningsstipendiat, fhv. seniorforsker og chefsikringsrådgiver, cand. phil., Det Kongelige Bibliotek, Forskningsafdelingen
- Bibelsmugling under den kolde krig. *Bent Boel*, lektor, ph.d., Det Kongelige Bibliotek, Forskningsafdelingen

Ønsker De en invitation til næste års bogseminar kan de skrive til arrangøren, Lene Eklund-Jürgensen på mailadressen leek@kb.dk.

Rolena Adorno, Sterling Professor of Spanish fra Yale University var en af hovedtalerne ved Guaman Poma-konferencen på Det Kongelige Bibliotek 24.-26. oktober 2013.

Guaman Poma-konference

I dagene 24.-26. oktober var Det Kongelige Bibliotek vært for det andet "International Guaman Poma Colloquium", som fulgte op på det første, afholdt af universitetet i Poitiers, Frankrig præcis tre år før.

Førende forskere fra flere forskellige discipliner mødtes og kastede nyt lys på væsentlige aspekter af både personen Felipe Guaman Poma de Ayala og værket *El primer nueva corónica y buen gobierno* fra omkring 1615.

Inkakroniken, som den kaldes i daglig tale, blev skrevet af Guaman Poma og har form som en historisk fremstilling af områdets fortid, men er først og fremmest en slet skjult kritik af det spanske styre i Andes-regionen.

Manuskriptet blev sendt direkte til den spanske konge, Filip 3., og forsvandt fra overfladen for først at dukke op på Det Kongelige Bibliotek i København i 1908, altså næsten 300 år efter dets affattelse.

På konferencen, der foregik på både spansk og engelsk og derfor havde to-vejs simultantolkning, præsenteredes den nyeste forskning i Guaman Poma – hans baggrund, biografi og sprog, hans lit-

terære præstationer og selvfølgelig det rigt illustrerede manuskript.

Konferencen var – som forskningsfeltet er det – særdeles eksklusiv med sine kun 19 deltagere, som i sagens natur primært kom fra *las Americas* og Danmark, men der var også deltagere fra Frankrig og Israel.

Indlæggene fra konferencen bliver samlet og udgivet i bogform i 2014.

Titelblad til håndskriftet GKS 2232 4°, *El primer nueva corónica y buen gobierno* (Peru, 1615). Se også *Magasin* 2012:4, hvor to af Det Kongelige Biblioteks forskere fremlægger dokumentation for et forfalskningsforsøg vedr. *Inkakroniken* og en påstået kontrakt mellem Guaman Poma og en samtidig skribent, Blas Valera. Emnet blev naturligvis også belyst på konferencen under titlen *Fakes and facts: The Contract between Guaman Poma and Blas Valera, ligesom forfalskningen indgik i bibliotekets store udstilling fra 2012*. Det er løgn! Forskerfusk og forfalskninger.

Udstillinger

Churchill's Finest Hour

I Entrégalleriet vistes en lille udstilling, kurateret af Niels Bjerre, om den store statsmand. Udstillingen var en vandreudstilling, som blev vist første gang i Bristol i 2011 og har siden har været i Narvik, Norge, inden den kom til biblioteket.

Entrégalleriet, 9. september 2013 – 19. oktober 2013.

To eat – or not to eat

Bladtegnermuseet fik i år mulighed for at præsentere et udvalg af tegninger fra den internationale *Cartoon Award*, der for første gang blev afholdt i Danmark.

Alverdens bladtegnere blev i foråret inviteret til at deltage i konkurrencen med temaet: "To eat or not to eat". I alt 600 tegnere deltog med til sammen knap 1.000 værker over det omfangsrige tema – muligvis inspireret af den gode Hamlet på Kronborg – og Bladtegnermuseet viste et udvalg på omkring fyrrer af tegningerne.

Bladtegnergangen, 12. september 2013 – 13. november 2013.

Nordic Bookbinding 2013

Aktuelt bogbindsdesign og boghåndværk fra seks nordiske lande.

Udstillingen Nordiske Bogbind 2013 viste et bredt udsnit af moderne bogbind. Bøgerne var fremstillet af bogbindere fra Finland, Sverige, Norge, Island, Færøerne og Danmark, og 16 bøger var blevet særligt udvalgt af en dansk fagkomité ud fra deres håndværksmæssige kvalitet, bogbindets design og sammenhængen mellem bogens form og indhold.

Komiteén bestod af museumsinspektør Ulla Houkjær, designer Selma Lamai,

"To eat or not to eat". Tegning af Jitet Kustana, Central Java, Indonesien

grafisk designer Maria Lundén, grafonom Henning Mortensen og bogbinder Per Svendsen. Bøgerne vises efterfølgende i alle de nordiske hovedstæder som en vandreudstilling.

Kirkebybroen, 3. oktober 2013 – 2. november 2013.

Fra 1. række – Dansk teatertegning gennem 100 år

Legendariske skuespillere som Poul Reumert, Ghita Nørby og Ove Sprogø passerede revy i udstillingen *Fra 1. række – Dansk teatertegning gennem 100 år*, som Museet for Bladtegning viste i Den Sorte Diamant.

Cirka 35 bladtegnere, blandt dem navnkundige virtuoser som Hans Bendix, Eiler Krag og Erik Werner, gjorde gennem mange år denne forfinede form for reportagetegning til deres speciale, og udstillingen præsenterede de fleste af dem i en kavalkade af berømte skuespillere i gyldne forestillinger og roller.

Rotunden, 29. november 2013 – 22. marts 2014.

Foredrag

Bohr & Modellen

I 2013 er det 100-året for Niels Bohrs banebrydende atommodel, hvoraf ny informationsteknologi fortsat udspringer:

Den 27-årige Niels Bohr fandt i 1913 frem til, at elektroner bevæger sig i helt bestemte baner rundt om atomkernen. Bohr påstod herudover, at elektronerne kan springe fra en bane til en anden – såkaldte kvantespring. Teorien vakte opstandelse og brød med den klassiske fysik. I 20'erne blev modellen videreudviklet og blev til det vi kender som kvantemekanikken. Alverdens hverdagsteknologi som digitalkameraer, computere og smartphones er senere udsprunget af kvantemekanikken.

I anledning af jubilæet bød Niels Bohr Institutet i samarbejde med Det Kongelige Bibliotek på både foredrag, film og udstilling.

Dronningesalen, 5. oktober 2013.

Proust, Joyce, Mann: Den modernistiske roman

For 100 år siden udkom første bind af *På sporet af den tabte tid* af Marcel Proust – en litteraturhistorisk milepæl, der indvarslede et modernistisk gennembrud i den europæiske romans historie. I kølvandet af Proust publiceredes i første tredjedel af det 20. århundrede en perlerække af modernistiske romaner, som ved deres form- og idémæssige indhold repræsenterede et nybrud inden for litteraturhistorien.

Tre litterære selskaber tog initiativ til dette arrangement, som kastede lys over tre værker, der har været epokegørende i fornyelsen af den europæiske romankunst:

På sporet af den tabte tid (1913-1927) af franske Marcel Proust, *Ulysses* (1922) af irske James Joyce og *Trolldomsbjerget* (1924) af tyske Thomas Mann.

Dronningesalen, 13. november 2013.

Foredragsrække:

Hvor blev Frankrig af?

Det Kongelige Bibliotek satte i efteråret fokus på Frankrig. Ved tre 'fyraftensforelæsninger' blev det aktuelle Frankrig, som det udfolder sig kulturelt, politisk og internationalt, sat i perspektiv og vendt i luften med indbudte gæster, der har et særligt forhold til det seks-kantede land: Jørgen Leth, Tine Byrckel og Hans Henrik Bruun.

Hverken Tour de France eller Frankrig som feriemål ændrer ved, at det danske forhold til Frankrig kvalitativt er på retur: Fransk forsvinder fra det danske skolesystem og Frankrig forsvinder dermed ud af vores kulturelle horisont.

Når Tour de France kører landet rundt, bliver aktuel fransk kultur, politik og litteratur cyklet ind, og Paris får en syngende kærlighedserklæring. Frankrig er fuldstændig forandret, men Frankrig ligner alligevel sig selv, og de tre fyraftensforelæsninger forsøgte at fange noget af mangfoldigheden sammen med gæsterne og publikum, der fik lejlighed til at være med i samtalen.

Politikens Bjørn Bredal var tilrettelægger og ordstyrer ved samtlige forelæsninger.

Hvor blev Frankrig af?

- Jørgen Leth, 23. september 2013.
- Tine Byrckel, 28. oktober 2013.
- Hans Henrik Bruun, 4. november 2013.

Foredragsrække:

Videbegær

Stig Dalager

Forfatter og dramatiker Stig Dalager er aktuell med bogen *Øjeblikkets evighed* om Søren Kierkegaard, og han har tidligere udgivet romaner om H. C. Andersen (*Rejse i blå*) og Marie Curie (*Det blå lys*).

En af drivkræfterne bag disse romaner er nysgerrigheden overfor samspillet mellem det menneskelige og det historisk-sociale aspekt. I sit foredrag fortalte Stig Dalager om sin interesse for det, man kunne kalde 'den skabende celle' hos de tre berømte navne – herunder bestræbelser på at give skildringer af, hvor tidligt de skabende kræfter er på spil og bliver grundlagt

Dronningesalen, 2. september 2013.

Bo Lidegaard

Bo Lidegaard udgav den 9. september sin ny bog, *Landsmænd – de danske jøders flugt i oktober 1943*, og på selve udgivelsesdagen blev bogen præsenteret på biblioteket. Lidegaard har haft adgang til samtidige dagbøger og andet materiale, der aldrig tidligere har været offentliggjort. Med det afsæt har han skrevet sin beretning, der i 14 kapitler dag for dag fortæller historien om de danske jøders flugt og om det, der gjorde den mulig. Foredraget bygger på bogen, der også vil udkomme i Sverige, Norge, USA og Tyskland.

Dronningesalen, 9. september 2013.

Tom Buk-Swienty og Marianne Juhl

Forfatteren Tom Buk-Swienty udgav den 20. september *Kaptajn Dinesen – ild og blod* om Karen Blixens far, Wilhelm Dinesen. Den historiske biografi om sol-

daten og litteraten Wilhelm Dinesen blev mulig på grund af Det Kongelige Biblioteks store samling af breve og dagbøger med tilknytning til Dinesen-familien, *Thomas Dinesen-arkivet*. Ved hjælp af grundig research i arkivets dokumenter har Buk-Swienty, der er journalist og cand.mag i historie og amerikanske studier, formået at genskabe den fængende historie om Wilhelm Dinesens liv.

Thomas Dinesen-arkivet har desuden leveret materiale til en anden aktuell bogudgivelse, nemlig *Karen Blixen i Afrika*, som er en samling af Blixens breve udvalgt af journalist Marianne Juhl og mag.art. Marianne Wrenfeldt Asmussen. Bogen rummer et stort antal uforkortede breve skrevet af Blixen til venner og familie, i løbet af de sytten år hun boede i Afrika. En del af brevene udkom i 1978 i *Breve fra Afrika*, redigeret af Frans Lasson. Da Juhl fandt ud af, at der i denne udgave var udeladt over halvdelen af indholdet, gik hun i gang med at læse samlingen i sin fulde længde.

Dronningesalen, 23. september 2013.

Erik Petersen

Seniorforsker på Det Kongelige Bibliotek, dr.phil. Erik Petersen arbejder i øjeblikket på en bog om Erasmus af Rotterdam, og publikum fik her et kig ind i forskerens studerekammer. Ledetråden i foredraget var den længsel efter viden og tragten efter indsigt, der blev det vigtigste redskab i Erasmus' livslange kamp for den frie tanke, mod fordomme og falske forestillinger. Erasmus af Rotterdam (1466-1536) har ikonisk status som europæisk humanist. Grundlaget for hans ry er det enorme korpus af latinske tekster, han publicerede gennem et langt liv.

Dronningesalen, 26. november 2013.

International Forfatterscene

Nu også som video podcast!

Fra 2013 optages alle samtaler på International Forfatterscene og lægges ud på bibliotekets hjemmeside dagen efter!

Et samarbejde med *Kristeligt Dagblad* og videoakademiet.dk har gjort det muligt både at få optaget samtalerne og gjort dem tilgængelige allerede dagen efter. Så har man været til en samtale på forfatter-scenen og gerne vil have genopfrisket de gode pointer, kan man gense samtalen på www.densortediamant.dk/online

Caitlin Moran

Storbritannien

Caitlin Morans seneste bog, *Kunsten at være kvinde*, som er solgt i over 500.000 eksemplarer i England, er lige dele erindrings- og debatbog. Vi følger den kvikke Caitlin fra hun er 13 år og gennem de næste godt 20 år. Hun citerer både sine dagbøger, sine søskende, Germaine Greer og sladderbladene, men først og fremmest siger hun, hvad hun selv mener om sagerne.

Hun skriver om både det private og det politiske og om alle de emner, der har relevans for kvinder – og ikke kun de pæne eller gængse. Også god og dårlig porno, sexismen, kærlighed, ulidelige kærestere, vigtigheden af en bh, karriere-flirt, nødvendigheden af at få børn, nødvendigheden af ikke at få børn, menstruation, kropsbehåring og hvorfor Lady Gaga faktisk er et frigørende og sundt idol for både kvinder og mænd.

Caitlin Moran blev interviewet af journalist Johanne Mygind.

Dronningesalen, 17. september 2013.

Milton Hatoum

Brasilien

Den brasilianske forfatter Milton Hatoum har en kulturel baggrund, som synes at sprænge mange grænser: Han blev født i den brasilianske by Manaus i 1952 som søn af en libanesiske far og en brasiliansk-libanesiske mor. Han voksede op i et arabisk-jødisk kvarter og både forældrenes arabiske kultur og de jødiske rammer har præget hans barndom.

Milton Hatoum debuterede som forfatter i 1990, og hans seneste roman, *Cinzas do Norte* (2005), udkommer nu i en dansk oversættelse (*Aske Fra Amazonas*). Bogen henviser ret direkte til Hatoums barndomsår i Manaus under det brasilianske militærdiktatur i 1964-85.

Milton Hatoum blev interviewet af Tore Leifer.

Dronningesalen, 24. september 2013.

Per Olov Enquist

Sverige

Enquists seneste roman, *Lignelsesbogen*, som udkom i Danmark den 13. oktober, er en fortsættelse af erindringsromanen *Et andet liv* – men den har undertitlen 'en kærlighedsroman'. Det er en fortælling om den allestedsnærværende død, om tro, om at være frafalden, om skam, men også om retten til at være digter.

Ligesom Enquists tidligere værker har de to bøger berøringsflader med dokumentarismen, men i stedet for det historiske materiale er stoffet hentet fra forfatterens eget liv.

Per Olov Enquist blev interviewet af journalist Søren Vinterberg.

Dronningesalen, 2. oktober 2013.

Grænseløse ord

International Forfatterscene
– Palæstina Edition

Palæstina er både et sted, en følelse og en identitet. Denne aften mødtes toneangivende forfattere med palæstinensisk baggrund med danske forfattere i en samtale om international forfatteridentitet.

Der findes palæstinensiske forfattere i hele verden, som ikke har andet tilfælles, end at de identificerer sig som palæstinensere. De forfattere, som var i Det Kongelige Bibliotek den 28. oktober, lever så forskellige steder som New York, Berlin, Jerusalem og Århus. Fælles for dem er deres åbne og nysgerrige tilgang til både liv og litteratur:

Nathalie Handal er vokset op på fire kontinenter. Lyriker, dramatiker og forfatter til en række bøger – senest bestselleren *Poet in Andalusia*. Handal har studeret litteratur i bl.a. London, Rusland, Frankrig og Spanien og forelæser i dag bl.a. i Leipzig og ved flere sydamerikanske og afrikanske universiteter. For tiden er Handal professor ved Columbia Universitetet i New York. Hun har en fast blog, *The City and the Writer*.

Najwan Darwish betragtes som en af de største arabiske digtere i sin generation. Hans digte er usentimentale, ofte vittige og med et skarpt blik for de absurde og de urimelige sider ved livet. Han arbejder indenfor mange kunstretninger, teater, film, journalistik og forlagsvirksomhed, og er blandt meget andet litterær konsulent for *PalFest*, den årlige palæstinensiske litteraturfestival.

Kamal Boullata er maler og forfatter, født i Jerusalem. Sammenhængen mellem billeder og ord er et omdrejningspunkt i

hans arbejde, og han har bl.a. integreret kalligrafiske elementer i sine kunstværker. Herudover har Boullata forsket i og skrevet om palæstinensisk identitet og kunst.

Yahya Hassan, født 1995, af palæstinensisk oprindelse, opvokset i Århus V, debuterede den 17. oktober i år under stor opmærksomhed med den delvist selvbiografiske digtsamling *Yahya Hassan*. Allerede inden udgivelsen havde Yahya Hassan trukket overskrifter overalt i medierne med sin indignerede og meget direkte kritik af sin forældres generation.

Janne Teller har arbejdet for både FN og EU med humanitære og fredsskabende opgaver, bl.a. i Afrika. I dag arbejder hun som fuldtidsforfatter, er udkommet på 22 sprog og bor for tiden i New York.

Hanne-Vibeke Holst er født i Hjørring og voksede op i Nordjylland. Hun har boet i bl.a. Bruxelles og Moskva, ligesom hun har rejst over hele verden både som journalist og som GoodWill-ambasador for FN. Har netop udsendt en stor roman om sin far, forfatteren Knud Holst, *Knud, den store* (se næste side).

Anne Lise Marstrand-Jørgensen, født på Frederiksberg, debuterede som lyriker i 1998. Det store gennembrud kom med romanen *Hildegard* om Hildegard af Bingen i 2009.

Martin Glaz Serup er født i København. Han skriver lyrik og børnebøger og er en aktiv litteraturkritiker og underviser. Digtene udspringer ofte af hans mange rejser og har typisk en selvbiografisk tråd.

Arrangementet blev til i samarbejde med dansk PEN og Det Danske Hus i Palæstina. Ordstyrer var Lone Kühlmann fra dansk PEN.

Dronningesalen, 28. oktober 2013.

Hanne-Vibeke Holst læste op fra sin nye bog, *Knud, den store*.

Ordscenen

Hanne-Vibeke Holst

Mange af Hanne-Vibeke Holsts bøger har på forskellig vis afspejlet hendes eget livsforløb og været baseret på en form for erindring. Hun har, med Marcel Prousts legendariske titel, været "på sporet af den tabte tid" og skabt nye historier på fortidens råstof. Men i sin netop udgivne roman tager Hanne-Vibeke Holst et skridt længere ind i det personlige erindringsstof, og det konfronterer hende med et velkendt dilemma: så snart man vil fortælle sandheden om sit liv, begynder man at digte til og trække fra.

Holsts roman hedder *Knud, den store*, og dens hovedperson er forfattere-

rens far, forfatterkollegaen Knud Holst, som fødtes i et fattigt landarbejderhjem i Vendsyssel, men med store drømme for sig selv: han ville være digter, han ville være berømt.

Knud Holst fik indledningsvis succes som et af de markante navne i 1960'ernes modernisme. Men prisen var på længere sigt kaos og sammenbrud i familieliv og ægteskab. Det er den historie, Hanne-Vibeke Holst har valgt at tage livtag med i *Knud, den store*, og som hun fortalte om i Dronningesalen i samtale med journalist og mag.art. Marie Louise Kjølbbye.

Dronningesalen, 18. november 2013.

De Unge og De Tunge

Christian Lollike og Thomas Boberg

Christian Lollike havde ønsket at møde den erfarne Thomas Boberg til en snak om tekster og skrift.

Som dramatiker og instruktør er Lollikes navn først og fremmest knyttet til konfrontationen, til det kontroversielle, tabublagte og debatskabende. Det gjaldt hans stykke om en gruppevoldtægt, *Dom Over Skrig* (2004), og det gælder uden forbehold hans aktuelle *Manifest 2083*, der tager udgangspunkt i massemander Andersen Breiviks alenlange ideologiske baggrundsdocument.

Boberg, der debuterede med digtsamlingen *Hvæsende på mit øjekast* i 1984, synes snarere at skrive på en drivkraft af rastløshed og udlængsel – langt væk fra det trygge og konforme i velfærdsstaten Danmark. En tilgang, der navnlig har givet udbytte i den samling af krasse og sanselige rejsekildringer, han har udgivet sideløbende med lyrikken.

Café Øieblikket, 2. oktober 2013.

Students Only!

The Art of Conversation

Samtaler, musik, vin, mad

Fordi vi er trætte af at høre folk skændes i tv og radio, havde Students Only skabt en hyldest til den skabende samtale: Imod alle journalistiske grundprincipper mødtes en række mennesker, som var *enige!*

En række danske forskere, politikere og meningsdannere fik spørgsmålet: Hvem vil du allerhelst have en samtale med om det, der ligger dig allermost på hjerte? Og det gav følgende resultat:

Tidligere minister og folketingsmedlem **Ritt Bjerregaard** havde inviteret sociolog **Henrik Dahl** til en samtale om magt i og uden for politik. Professor i sexologi **Christian Graugaard** havde valgt professor og sundhedsforsker **Bente Klarlund Pedersen** til en samtale om sundhed og normalitet. Tidligere fodboldlandsholdsspiller og filosof **Asbjørn Sennels** havde valgt at tale med forfatter og litteraturkritiker **Klaus Rothstein** om, hvad samfundet egentlig kan bruge fodbold til. Og så havde nudging-ekspert **Pelle Guldborg Hansen** inviteret filosof-kollega **Vincent Hendricks** på scenen – de to har sammen skrevet bogen *Oplysningens blinde vinkler*, som bl.a. stiller spørgsmålet: Hvorfor fører mere information ikke nødvendigvis til bedre beslutninger? På programmet var desuden lektor **Isak Winkel Holm**, der diskuterede den allestedsnærværende trussel om katastrofer med journalist, ph.d. og forfatter **Lone Frank**, og journalist og forfatter **Martin Kongstad** talte med psykoterapeut og forfatter **Maria Marcus** om parforhold.

Herudover var dagens to hovedtalere hentet ind fra hhv. Tyskland og Frankrig:

Jan-Werner Müller: Populisme og demokrati i dagens Europa. Det er alment kendt, at populismen er på fremmarch – ikke mindst i Europa. Men hvad er populisme? Til denne samtale i Diamanten med journalist Torsten Jansen granskede den tyske idéhistoriker Jan-Werner Müller de historiske forudsætninger for, hvordan vi skal forstå den europæiske populisme. Det nye og bekymrende i disse år er ifølge Müller, at den grundlæggende sociale kontrakt i flere lande ikke længere ses som legitim og uantastelig.

Jacques Rancière: Hadet til demokratiet. En af Europas mest toneangivende filosoffer, Jacques Rancière, stiller i den nyoversatte bog *Hadet til demokrati* den provokerende diagnose, at bl.a. de demokratiske regeringsledere nærer et grundlæggende had til deres eget system. Eliterne og de privilegerede hader ikke demokratiet som styreform, men det demokratiske samfund med dets uorden og åndløse forbrug. Demokrati, siger Rancière, er grundlæggende den skandale, at alle har ret til at herske. Rancière fortalte i en samtale med lektor og kunsthistoriker Mikkel Bolt om sin tvivl på demokratiet og sin idé om, at politik skal være et supplement til et handlende folk i opposition.

Dagen igennem sørgede dj's i café øieblikket og atriets for at stemme sindet til samtale.

The Art of Conversation blev til i samarbejde med Golden Days Festival – Philosophy Now, Goethe-Institut Danmark og Institut Français du Danemark Den Sorte Diamant, 13. sept. 2013.

Koncerter

Sokkelund Sangkor & Carion

Jørgen Jersild og Svend S. Schultz

Korkoncerter har i mange år været en sjældenhed i Diamanten, men med Sokkelund Sangkors optræden i september markeres begyndelsen til en serie af koncerter med kammerkor.

Ved denne lejlighed deltog også blåserkvintetten Carion, og sammen skabte de to ensembler en hyldest til komponisterne Jørgen Jersild og Svend S. Schultz, der begge ville være fyldt 100 år i 2013. Programmet inddrog tillige musik af Jersilds og Schultz franske inspirationskilder: Jacques Ibert, Maurice Ravel, Francis Poulenc og Olivier Messiaen.

Dronningesalen, 10. september 2013.

Concerto Copenhagen og Raschèr Saxofon-kvartetten

Blåsere og barokmusik

To ensembler i verdensklasse fra hver sit hjørne af den klassiske musik mødtes omkring J.S. Bach i et særdeles originalt koncertprogram, fuld af kontraster og dynamik. Danske Concerto Copenhagen, der for længst har etableret sig internationalt, når det gælder barokmusik på historiske instrumenter mødte tyske Raschèr Saxofonkvartet, der har specialiseret sig i ny musik og med sin personlige klang har indtaget verdens musikscener.

Som en smuk afslutning på koncerten havde ensemblerne i fællesskab bestilt et nyt værk hos den danske komponist Karl Aage Rasmussen: en Concerto Grosso, hvor saxofonerne udgjorde *concertino*-gruppen og Concerto Copenhagen

Sokkelund Sangkor, stiftet 1984, dirigeres af Morten Schuldt-Jensen, professor i kordirektion i Freiburg og fhv. korchef ved Gewandhaus i Leipzig.

ripieno-gruppen (dvs. hhv. som solister og akkompagnement) – stadigvæk med gamle Bach smilende i kulissen.

Dronningesalen, 24. september 2013.

Tomter – Brantelid – Shirinyan

Tre fremragende, klassiske musikere for første gang i Danmark samlet i en trio: Den norske bratschist Lars Anders Tomter, den danske cellist Andreas Brantelid og pianisten Marianna Shirinyan, født og opvokset i Armenien, nu bosat i Danmark. Trioen gav en romantisk og virtuos koncertaften, hvor musikerne spillede med hinanden på kryds og tværs i forskellige konstellationer i musik af bl.a. Schumann, Brahms og Beethoven.

Dronningesalen, 16. november 2013.

Oum Kalthoum – Mellemøstens diva

I 1975 døde den egyptiske sangdiva Oum Kalthoum. Hendes betydning i den arabiske verden sås tydeligt ved hendes begravelse, hvor millioner af sørgende egyptere kom for at vise divaen respekt.

Oum Kalthoum regnes i dag stadig som *Østens stjerne*, og hun er et af de største navne nogensinde på den arabiske

kulturs himmel – tilbedt af såvel Kong Farouk I som af præsident Gamal Abdel Nasser.

Koncerten i Dronningesalen hyldede Oum Kalthoum gennem hendes musik, spillet af danske og egyptiske musikere: På besøg fra Kairo kom tre af Egyptens førende musikere på hhv. violin, cello og req (egyptisk tambourin), og de suppleredes af dansk/egyptiske Fatma Zidan Group. Den herboende egyptiske sangerinde Fatma Zidan er opvokset i Kairo, hvor hun har studeret musikvidenskab på universitetet. På et tidspunkt måtte hun vælge mellem vestlig eller østlig musik, og valget faldt på sidstnævnte – og her blev legenden Oum Kalthoum den lysende inspirationskilde.

Dronningesalen, 19. november 2013.

Athelas: Lutoslawski og Nørgård

En rund fødselsdag er ofte en kærkommen lejlighed til at sætte fokus på en bestemt komponist, og ligesom danske Jersild og Schultz ville polske Witold Lutoslawski være fyldt 100 år i år.

Lutoslawski er vel den største polske komponist siden Chopin og en af det 20. århundredes mest betydningsfulde komponist-skikkelser i det hele taget. Han modtog i 1967 Sonnings Musikpris.

Komponisten Per Nørgård var en af de første danske komponister, der i 1970'erne fik lov at gæste den store nye musik-festival *Warszawa Efterår* og som fik et nært forhold til det polske komponistmiljø, der var stærkt domineret af Lutoslawski.

Athelas Sinfonietta havde derfor valgt at parre Lutoslawski med Nørgård i koncertprogrammet, der hyldede den polske komponist.

Dronningesalen, 29. november 2013.

DiamantEnsemblet 10 år

Bibliotekets husorkester, som er sponsoreret af Siemens, fyldte i 2013 10 år, og det markeres i hele sæsonen 2013-14 ved et ganske ekstraordinært program.

Ved den første koncert 3. september bød DiamantEnsemblet, Siemens, Det Kongelige Bibliotek og restaurant søren k på kæmpekage i Diamantens atrium inden selve koncerten!

Sarah Chang og Årstiderne

Ensemblet havde inviteret verdensstjernen Sarah Chang på besøg. ”Stjerne” bliver ofte brugt i flæng om virkelig gode musikere, men i tilfældet Sarah Chang er der imidlertid i sandhed tale om en stjerne, endda om noget så sjældent som et vidunderbarn: Chang spillede som 5-årig Max Bruchs 1. violinkoncert og kom ind på Juilliard School i New York; hun debuterede foran New York Philharmonic Orchestra i en alder af 8, og som 10-årig udkom hendes første cd på pladeselskabet EMI...

I dag er Chang i starten af 30'erne og indtager en særposition på verdens violinisthimmel med en endeløs række af udmærkelser og bedrifter i bagagen.

Ved koncerten i Diamanten var Chang solist i Vivaldis elskede *Fire Årstider*.

Dronningesalen, 3. september 2013.

Britten og Byens Lys

I forrige sæson introducerede DiamantEnsemblet koncertoverskriften ”Byens Lys”, hvormed en af sæsonens koncerter vies til at præsentere unge musikere på jeg frem. I denne omgang blev skridtet taget fuldt ud og hele Det Kongelige Danske Musikkonservatoriums Juniorakademi kom på scenen!

DKDM Juniorakademiet er talentfulde strygere og blæsere i alderen 12-18 år, som efter at have bestået en særlig prøve får lov til at arbejde med instruktører fra Det Kongelige Danske Musikkonservatorium – hhv. violinisten Alexandre Zapolski (strygerne) og oboisten Max Artved (blæserne).

Sammen med DiamantEnsemblets musikere spillede de bl.a. musik af endnu en 100-års jubilar, britiske Benjamin Britten's *Simple Symphony* (i uddrag).

Dronningesalen, 1. oktober 2013.

Diamanten Strings

DiamantEnsemblets fem strygere inviterede en række kolleger på besøg og spillede et program med noget af den fantastiske musik, der er skrevet for større strygerensembler. 15 strygere fyldte derfor Dronningesalen til denne koncert, der bl.a. bøde på Griegs *Holberg Suite* – et værk, Grieg skrev i 1884 til fejringen af Holbergs 200 års fødselsdag (oprindeligt for klaver, men efterfølgende arrangeret for strygerensemble).

Grieg valgte i denne musik med glimt i øjet at lege med musikalske referencer til barokstilen på Holbergs tid – samtidig med at musikken selvfølgelig er umiskendelig Grieg'sk. Svenske Kurt Atterberg bidrog til koncertens nordiske tone med sin romantiske *Suite* (komponeret godt 30 år senere end *Holberg Suite*), hvor to strygere – hhv. violin og bratsch – træder frem i solistroller.

Programmet suppleredes af ekspressiv musik af Hindemith; hans *Fünf Stücke* fra 1927, og af Dvořáks romantiske *Serenade* op. 22, der efter sigende er komponeret på kun to uger!

Dronningesalen, 5. november 2013.

Nightingale Kwartetten interviewes af DR P2s programmedarbejder Anne Bro om deres valg af repertoire (se nedenfor).

Fyraftenskoncerter

Unge musikere i æteren

Efterårets tre fyraftenskoncerter præsenteredes til glæde for ikke kun publikum i Dronningesalen, men for hele landets musikelskere: Koncerterne arrangeredes nemlig i samarbejde med Danmarks Radio P2, og sendtes direkte i radioen.

Fyraftenskoncerterne præsenterede klassiske musikere fra den unge generation. De havde selv lagt programmer, der skulle svare på fire spørgsmål:

- Din yndlingskomponist
 - Et værk med særlig betydning for dig
 - Et værk med relation til Det Kongelige Bibliotek
 - Et værk, som P2s lyttere havde valgt.
- Bagefter fortalte de om deres valg til P2s programmedarbejder Anne Bro.

Nightingale Kwartetten

- Yndlingskomponist: Sjostakovitj.
Musik: Strygekvarteret nr. 3, 2. og 3. sats
- Værk med særlig betydning: Rued Langgaards Strygekvarteret nr. 3, 3. sats
- Værk med relation til Det Kgl. Bibliotek: Asger Hammeriks *Quartetto*.
Dronningesalen, 8. oktober 2013.

Niklas Walentin

- Yndlingskomponist og værk med relation til Det Kongelige Bibliotek: Carl Nielsen: *Preludie e Presto*
- Værk med særlig betydning: Fritz Kreisler: *Tambourin Schinoise*
Dronningesalen, 29. oktober 2013.

Denise Beck

- Yndlingskomponist: Gustav Mahler. Beck sang et særligt arrangement for sopran, klarinet og klaver af 4. sats fra Mahlers 4. symfoni!
- Værk med særlig betydning: Poul Schierbeck: *Den kinesiske Fløjte*.
- Værk med relation til Det Kongelige Bibliotek: Arier fra den danske sopran Pauline Rungs glansrepertoire fra 1830'erne og 40'erne: Halévy: *Jøddinden* og Kauer: *Das Donauweibchen*.
Dronningesalen, 12. november 2013.

Andre arrangementer

Kulturnat

Bogbindere på Kirkebybroen

Som en af talrige indslag på Kulturnatten den 11. oktober – og sideløbende med udstillingen Nordic Bookbinding 2013 – blev der opsat et arbejdende bogbinderværksted, hvor man kunne opleve forskellige discipliner inden for håndbogbinding. Larm, snavs, farver og alt det, man ikke normalt forbinder med et bibliotek, er en del af bogbinderens værksted.

Især vakte det lykke, da Bevaringsafdelingens Martin Trnka udførte marmorering af papir foran publikum. Det er altid en fascinerende oplevelse at se, hvordan tilsyneladende tilfældige dråber farvestof ender i fantastiske, komplicerede mønstre.

Martin Trnka marmorerer foran publikum på Kulturnatten 11. oktober i forbindelse med udstillingen Nordic Bookbinding 2013. Martin Trnka deltager tillige i internationale konkurrencer inden for denne særegne kunst.

Overskriften for Kulturnatten på Det Kongelige Bibliotek var ellers af en mere støjende karakter end fredelig marmorering: *Det brølende bibliotek!*

Normalt siger vi jo "SCHYYYYY - det er et bibliotek!"; men én gang om året må man gerne larme på Det Kongelige Bibliotek, nemlig på Kulturnatten. Dels var en række kor inviteret til at larme, dels fik publikum lov til selv at RÅBE – endda i det allerhelligste: Den gamle læsesal...

Sokkelund Sangkor, vokalensemblet Singers og Råbekoret Tinnitus optrådte med forskellige grader af støj, og endelig inviteredes alle gæster til at indfinde sig for at råbe og skrigte løs i bibliotekets ærværdige gamle læsesal.

Komponisten Wayne Siegel optog lyden af de mange mennesker, der satte sving i stemmemusklerne i læsesalens normalt så musestille bug, og kunne kort efter seancens afvikling afspille lyden i en kunstnerisk bearbejdelse, dvs. en udgave af live-samplingen af den højst usædvanlige happening. Herudaf kom et unikt værk født af råbelyden i læsesalens særlige akustik.

Carl Nielsen Prisen

Carl Nielsen er velsagtens Danmarks mest kendte og succesrige komponist. Hans musikalske spændvidde er i særklasse og rækker fra store, komplicerede symfonier til det enkle og folkekære, som f.eks. melodien til Jens Vejmand.

Ikke blot er Nielsen en kunstnerisk sværvægter i dansk musikliv – også på det kommercielle område har han en enestående placering: Selv i sammenligning med populærmusikkens superstjerner har hans værker tjent penge hjem, som næsten ingen andre komponister har formået.

Carl Nielsen og Hustru Anne Marie Carl-Nielsens Legat, der i mange år har bestyret arven efter Nielsen, uddeler hvert år Danmarks største og mest prestigøse hæderspris. I 2013 uddeltes prisen til komponisten Simon Steen-Andersen og sopranen Henriette Bonde-Hansen, og det skete ved en koncert i Den Sorte Diamant.

Dronningesalen, 25. oktober 2013.

Erhvervelser

Musik- og Teatersamlingen

Skuespillerforeningen af 1879 har indleveret et stort og spændende arkiv fra deres omfattende virke gennem de sidste godt 50 år.

Skuespillerforeningen blev oprettet i 1879 af en kreds af scenekunstnere med henblik på at hjælpe de af kollegerne, som havde det økonomisk vanskeligt. Gennem

en lang række velgørenhedsarrangementer lykkedes det at indsamle så mange penge, at foreningen i 1927 kunne åbne *Skuespillerforeningens Hus* på Bispebjerg, hvor ældre scenekunstnere kunne flytte ind til en meget billig husleje. Huset eksisterer endnu og foreningen, som er verdens ældste skuespillersammenslutning, uddeler årligt en stribe af legater til både ældre som yngre kunstnere, bl.a. på baggrund af overskuddet fra *Revyernes Revy*.

Arkivet består dels af en mængde administrativt materiale vedr. både foreningen, medlemmerne, legaterne og huset, men også en del personarkiver, bl.a. fra skuespilleren og kritikeren Georg Philipp, barnebarn af Georg Brandes og skuespilleren og eventyreren Palle Huld, som desuden i mange år var formand for foreningen.

Indkøb af ny Mozart-faksimile

Musik- og Teatersamlingen har købt en netop udkommet faksimileudgave af W.A. Mozarts måske mest populære værk, *Eine kleine Nachtmusik*, KV 525. Værket, der er komponeret i 1787 – ligesom i øvrigt operaen *Don Giovanni* og de to strygekviintetter – er vel et af den klassiske musiks mest spillede værker.

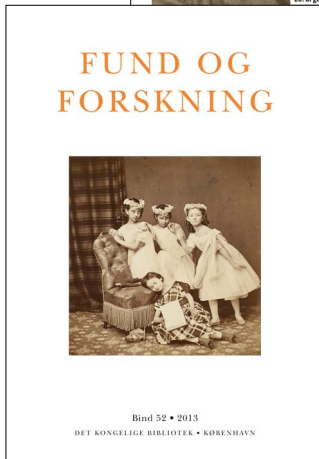
Faksimilen giver mulighed for at komme "tæt på" Mozarts nedskrift af værket, og man kan her studere bl.a. hans pertentlige fraseringsangivelser.

Den nyerhvervede udgave kan bestilles til benyttelse på læsesalen via Det Kongelige Biblioteks database REX.

Publikationer

Alle publikationer kan købes i Diamantinformationen eller i bibliotekets webshop, <webbutik.kb.dk>

Tidsskrifter:

Diamanten. Kulturblad fra Det Kongelige Bibliotek. Red.: Lise Bach Hansen (ansvh.).
ISSN: 1399-6142. Kr. 20,- Gratis for medlemmer af DIAMANTklubben – Det Kongelige Biblioteks Kulturklub.

Magasin fra Det Kongelige Bibliotek.
Red.: Jakob K. Meile. ISSN: 0905-5533.
Pris: kr. 125,- (abonnement, 4 nr. à 80 s.),
kr. 50,- (løssalg). Gratis for medlemmer af DIAMANTklubben – Det Kongelige Biblioteks Kulturklub.

Fund og Forskning i Det Kongelige Biblioteks samlinger.
Red.: John T. Lauridsen. ISSN: 0069-9896
Pris: kr. 400,- (abonnement, 1 nr. årligt, ca. 500 s.), kr. 500,- (løssalg).

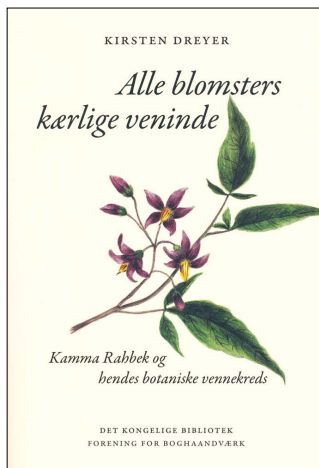
Monografier:

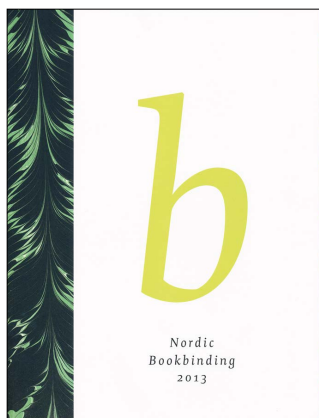
John T. Lauridsen: *Tysk besættelsespolitik i Danmark 1940-1945. En introduktion til kilder og litteratur.* Det Kongelige Bibliotek : Museum Tusulanums Forlag, 2013, 345 s., hft. (*Danish Humanist Texts and Studies*, vol. 46). ISBN 978-87-635-4139-8. Kr. 298,-

Knud Prange: *101 historikere – som jeg oplevede dem.* Det Kongelige Bibliotek & Statens Arkiver, 2013, 210 s., hft. ISBN 978-87-7023-124-4. Kr. 100,-

Kirsten Drejer: *Alle blomsters kærlige veninde. Kamma Rabbek og hendes botaniske vennekreds.* Det Kongelige Bibliotek : Forening for Boghaandværk, 2013, 189 s., hft. ISBN 978-87-7023-122-0. Kr. 150,-

Nordic Bookbinding 2013. Udstillingskatalog, red. af Pia Jønsson, Maria Lundén & Marianne Lund Petersen. Det Kongelige Bibliotek & Foreningen Danske Designbogbindere, 2013, 126 s., hft. ISBN 978-87-7023-118-3. Kr. 125,-

Elektroniske nyhedsbreve:

Nyhedsbrev fra Håndskriftafdelingen.

Udkommer ti gange om året (jan.-juni, sept.-dec).

Nyhedsbrev fra Musik- og Teaterafdelingen

Udkommer hver anden måned.

Nyhedsbrev fra Kort- og Billedafdelingen

Udkommer hver anden måned.

Nyhedsbrev fra KulturPerler.

Udkommer halvårligt.

Nyhedsbrev fra Det Humanistiske Fakultetsbibliotek

Nyhedsbrevene fra afdelingerne findes via *Nyheder* på adressen <www.kb.dk>, hvorfra der også er mulighed for at tegne abonnement. De er alle gratis.

